

Žalujoča družina pa nič

V Prešernovem gledališču so novo gledališko sezono odprli s komedijo Žalujoča družina Branislava Nušiča. Koprodukcijo s Slovenskim ljudskim gledališčem Celje je režiral mladi režiser Igor Vuk Torbica iz Beograda.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Srbski klasik Branislav Nušič v sodobnem času ni velikokrat uprizarjan dramatik v slovenskih profesionalnih gledališčih, še zlasti po njegovih komedijah pa pogosto posegajo ljubiteljski odri. Nušič, ki velja za enega najbolj priljubljenih srbskih pisateljev in dramatikov, je bil namreč izjemen zapisovalec svojega časa in družbe in je predvsem v komedijah postavljaj ogledalo takratni malomeščanski družbi v Srbiji (Žalujočo družino je napisal leta 1935). Če je naš Cankar samorefleksijo pokvarjene družbe predstavljal v dramah, je Nušič za to uporabil žanr komedije. V njej je vselej luciden in neposreden, a hkrati duhovito zafrkljiv – in nas pripravi, da se brez zadržka pravzaprav smejimo sami sebi.

Srbska mentaliteta v slovensko

V kranjskem in celjskem gledališču, naj poudarim, da se je koprodukcija tokrat izkazala za dobro potezo, saj je v enajstčlanski zasedbi možnost širšega izbora igralcev dodatno ojačala v igri poudarjeno ansambelsko igro, so se odločili za mladega režiserja iz Srbije, poznavalca Nušičevega dela, Igorja Vuka Torbico. V tan-

demu z dramaturginjo Katarino Pejović sta srbski humor kljub različnostim v mentaliteti uspela 'prevesti' v slovenskega. V prid gre tudi dejstvo, da je več kot osemdeset let stara zgodba še danes, mogoče celo vedno bolj, aktualna. Slovenci pri tem nismo izjema.

V igri je dediščina po zelo bogatem pokojniku, za katero se potegujejo sorodniki, ki so v različnih rodbinskih relacijah do umrlega, nekateri tudi v nobeni. Žalujoči se za en dan – do branja oporoke – vselijo v pokojnikovo hišo, da bi drug pred drugim varovali lastnino. V resnici jo čuva vsak pred samim seboj in lastno brezobzirnostjo, sebičnostjo, lažnivostjo in pohleptom. Karakterji likov, podrejeno omenjenim negativnim človeškim lastnostim, so na trenutke že prav groteskni. Komičnih situacij, ki jih gledalci lahko med vrsticami 'beremo' v dogajanju na odru, ne manjka, tudi takih 'iz prve' kot bi rekli Srbi, ko se po nerodnosti strese žara s pepelom ali pa med nogami začne kukati ukradena zlata budilka.

Zastonj užaloščeni

Ansambel je v svoji kristoljubni užaloščenosti homogen, saj skoraj vsak iz-

med igralcev v igri pusti svoj odtis, osrednjo vlogo na bojnem polju z dediščino pa ima vendarle zakonski par, lokalni politik in njegova žena. Lika sta po meri ukrojila Peter Musevski in Darja Reichman, slednja stroga in ukazovalna žena, v bistvu moževi možgani, njen užaloščeni partner pa poslušen lev, ki zna zarjoveti in opraviti, kar pač mora. Branje oporoke je v igri izpuščeno, tak dogodek v neponovljivi izvedbi vidimo v Šijanovem filmu Maratonci tečejo častni krog, je pa ena najpomembnejših scen v predstavi slika tokrat pa zares užaloščenih sorodnikov, ki so od dediščine dobili le nekaj drobiža. Njihova žalost se spremeni v jezo. Najboljši človek na svetu kar naenkrat postane navaden prasec. Režiser in dramaturginja sta v komediji sicer dala moč ženskam, a na koncu se kljub vsemu pokaže, da svet še vodijo moški. Odločil je namreč pokojnik, ki je dediščino v večjem delu prepustil nezakonski hčeri, ki se, oh, kako presenetljivo, zbliža z odvetnikom. Scena, pod katero se je podpisal Branko Hojnik, je minimalistična. V ospredje je postavil hladilnik, iz katerega vsi nebrzdano pobirajo hrano in pijačo, saj je zastonj, kar je lahko čudovita prisposoba

na primer državne blagajne ali pa nečesa, kar je tako ali tako naše. Na smeh nas silijo tudi duhovita priredba pesmi Imagine Johna Lennona, ki jo zbrani na začetku, ko še upajo, na željo pokojnika morajo zapeti ob žari, ker je bila to njegova najljubša pesem: »Predstavljal si svet brez lastnine – me zanima, ali lahko; brez pohlepa in lakote, bratstvo med ljudmi. Predstavljal si vse ljudi, ki delijo si ves svet...« Verzi, ki so očiten posmeh užaloščenih hordi sorodnikov.

Ob že omenjenih Reichmanovi in Musevskem v pokojnikovi hiši srečamo še 'Kranjčane' Aljošo Ternovška, Blaža Setnikarja in Boruta Veselka ter celjski del igralcev, Aljošo Kotlika, Andreja Murenca, Lučko Počkaj, Pio Zemljič, Barbaro Medvešček in Lizo Marijo Grašič. V Prešernovem gledališču so tokrat sezono začeli z odlično komedijo, a se s tem niso izneverili svoji dolgoletni rdeči niti angažiranega gledališča in nastavljanja ogledala družbi. Le da tokrat iz gledališča ne gremo s cmokom v grlu, ampak zadovoljni, ker smo se smejali – sami sebi. Zgodba je običajno v obeh primerih podobna, saj prikazuje ljudi take, kot smo.

Žalujoči družini se med »iskrenim« enodnevnim žalovanjem pripeti marsikakšna nerodnost. Tudi največja, da se za dediščino obrišejo pod nosom. / Foto: Jaka Babnik